

KÉPZŐMŰVÉSZET

SZÁRNYAK*

Kalmár Ferenc madarai etikai és érzéki lények. Sugárzó madártestük nemcsak gyönyörködtet, hanem eszmélővé, merengővé is tesz: miért nem tudjuk mindig ilyen árnyaltan derűsen, ilyen gyermekien tisztán látni a világot. Effajta gondolatok, szorongások, ilyen kételemek csak igazán nagy alkotások közelében élednek, s a költő, Rilke felel rájuk: Változtasd meg élted.

Magunk vagyunk itt: madarak és emberek. Együttlétünk kölcsönhatásának eredményei az érzelmek és a feltámadó emlékek. Méghozzá a szép emlékek, amelyeknek olyannyira híján vagyunk mostanság.

Kalmár Ferenc művészete egy régi igazságot példáz: minden művésznek voltaképpen egyetlen nagy élménye, egyetlen nagy gondolata van a világról, ám minél mélyebb, vagy inkább: minél fontosabb az a gondolat, annál számosabb módon fejezhető ki, s minden kifejezésében csak tovább gazdagodik. Voltaképpen úgy hiszem, az egységes személyiség és a sokpólusú világ hat itt egymásra. Kalmárnak pedig – s ez csak a kiválasztottak kiváltsága – megadatott, hogy ennek az egymásra hatásnak a termékeny pillanatait ábrázolni, megformálni tudja.

Az imént a feltámadó emlékekről szóltam. Kalmár madarai tapasztalataink, emlékeink egész sorát élesztik újjá. Némelyikük inkább sejtett, mint bizonyítható rokonságot tart az egyiptomi madárdomborművekkel, a sírkamrák falára festett képrások titokzatos madaraival. Mindenképpen felidézük azonban bennünk – bennem legalábbis – gyerekkorunk vásárainak festett madarait, amelyeket vásárfiába kaptunk, s amelyek a selyemcukrok ízével együtt az idők során gyerekkorunk felejthetetlen részeivé kóvültek.

Most róluk, ezekről a szobrokról kellene beszélni hosszasan és főként szakszerűen, elemezni gazdag formavilágukat, harsány, de paradox módon visszafogott színvilágukat, s beszélni kellene arról a világról is, amelyet Kalmár Ferenc teremtett magának. Beszélni kellene a művészségnek manapság ritka becsületéről, aztán a szenvedéllyel dolgozó művészről, aki a felület minden pórusát tisztán sugárzóvá változtatja.

Mondom, most minderről kellene okosan és művelten beszélni. Csakhogy Kalmár Ferenc szobrai annyira a forma, a tapintás világában fogantak, hogy műfordításukra, irodalmi feloldásukra hiába törekednénk.

Művei csak azok előtt nyílnak meg, akik nyitott lélekkel, fenntartások nélkül, szeretettel közelednek feléjük. Szívből kívánom, hogy a kiállításra ellátogatók részesei legyenek a szeretet eme optikai műfordításának. S ezzel talán zárjuk is le fel-felvillanó gondolatainkat, mert várnak a szobrok. Bár e madarak nem türelmetlenek, mégis tiszteljük illendő csendjüket és várakozásukat.

A kiállítást ezennel megnyitom!

NÁRAY Éva